

การศึกษาพฤติกรรมความร่วมมือโดยการใช้โครงสร้างรางวัล
ในการเล่นเกมนักศึกษาริหารงานธุรกิจระดับปริญญาตรี

นายอิทธิศักดิ์ อินทรประสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-818-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019059

117132411

A Study of Cooperative Behavior with the use of
Game Reward Structure among Bussiness Administration Undergraduates

Mr. Ittisak Intraprasit

A Thesis Submitted in Patial Fufillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Psychology

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-818-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาพฤติกรรมความร่วมมือโดยการใช้อุปกรณ์สร้างรางวัลในการ
เล่นเกมของนักศึกษาบริหารธุรกิจระดับปริญญาตรี
โดย นายอิทธิศักดิ์ อินทรประสิทธิ์
ภาควิชา จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน ศันสนียุทธ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์จรุงกุล บุรพวงศ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

[Signature]
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Signature] ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย อัมมพันธ์กุล)

[Signature]อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์จรุงกุล บุรพวงศ์)

[Signature]กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ)

[Signature]กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นรินทร์ แสงสวัสดิ์)

อิทธิศักดิ์ อินทรประสิทธิ์ : การศึกษาพฤติกรรมความร่วมมือโดยการให้โครงสร้างรางวัลในการเล่นเกมนักศึกษาระดับปริญญาตรี (A STUDY OF COOPERATIVE BEHAVIOR WITH THE USE OF GAME REWARD STRUCTURE AMONG BUSINESS ADMINISTRATION UNDERGRADUATES) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร. โยธิน ศันสนยุทธ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : อ.จรวงศ์ บุรพวงษ์, 192 หน้า. ISBN 974-582-818-1

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมความร่วมมือของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ เปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 โดยการทดลองให้เล่นเกมทางเลือกของนักโทษ แบบที่ไม่เป็นเมตริกซ์ ในเงื่อนไขการเล่น เกม 3 แบบ

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีพฤติกรรมความร่วมมือมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในทุกเงื่อนไขการเล่น เกม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$) ส่วนในเงื่อนไขการเล่น เกม ก็พบว่า ในเงื่อนไขการเล่น เกมแบบตาต่อตาฟันต่อฟัน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีพฤติกรรมความร่วมมือมากกว่าในเงื่อนไขการเล่น เกมแบบแข่งขัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) และในเงื่อนไขการเล่น เกมแบบร่วมมือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีพฤติกรรมความร่วมมือมากกว่าในเงื่อนไขการเล่น เกมแบบแข่งขัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) แต่ในเงื่อนไขการเล่น เกมแบบตาต่อตาฟันต่อฟัน กับเงื่อนไขการเล่น เกมแบบร่วมมือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีพฤติกรรมความร่วมมือไม่แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เล่นเกมในเงื่อนไขการเล่น เกมทั้ง 3 แบบ มีพฤติกรรมความร่วมมือไม่แตกต่างกัน

ภาควิชา จิตวิทยา
สาขาวิชา จิตวิทยาสังคม
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต อินท
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม จรวงศ์ บุรพวงษ์

C 143266 : MAJOR SOCIAL PSYCHOLOGY
KEY WORD: COOPERATIVE BEHAVIOR/GAME REWARD STRUCTURE/ BUSINESS ADMINISTRATION
UNDERGRADUATES
ITTISAK INTRAPRASIT : A STUDY OF COOPERATIVE BEHAVIOR WITH THE
USE OF GAME REWARD STRUCTURE AMONG BUSINESS ADMINISTRATION
UNDERGRADUATES. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. YOTHIN SANSANAYUDH,
PH.D., THESIS CO-ADVISOR : JARUNGKUL BURAPAVONG. 192 PP.
ISBN 974-582-818-1

The purpose of this research was to study cooperative behavior of freshmen and senior business administration undergraduates. In the experiment, the non-matrix type of the Prisoner's Dilemma game reward structure with 3 kinds of response condition : cooperative, competitive and TIT-FOR-TAT, was used.

The results show that there are significant differences ($P < .001$) between cooperative behaviors of freshmen and senior students in every kind of response condition. However, further analysis reveals that among the freshmen, cooperative behavior in both the cooperative and TIT-FOR-TAT response conditions are significantly higher ($p < .05$) than in the competitive condition. The cooperative behavior in the cooperative condition do not differ significantly from that in the TIT-FOR-TAT condition. For the senior students, there are no differences in cooperative behavior among the three kinds of response condition.

ภาควิชา..... จิตวิทยา
สาขาวิชา..... จิตวิทยาสังคม
ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิสิต..... *อินทิมา อินท...*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *จรุงกุล พรพอง...*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... *จรุงกุล พรพอง...*

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงจากท่านอาจารย์
จรุงกุล บุรพวงศ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน คັນสนยุทธ ที่รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชาย อัมมพันธ์กุล ซึ่งอาจารย์ทั้งสามท่านได้
เสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการตรวจสอบงานในแต่ละขั้นตอน ตลอดจนให้คำแนะนำ
เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านทั้งสาม
เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ คุณพ่อ ผู้ให้กำเนิดความคิด จิตใจ และกาย ซึ่งทำให้
ผู้วิจัยสามารถสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้ได้

ขอขอบพระคุณอาจารย์นพดล จรัสศรี หัวหน้าภาควิชาการบริหารงานบุคคล
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา ซึ่งได้ให้ความปรึกษา
คำแนะนำ และให้การช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้
และขอขอบคุณนักศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ทุกคน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการทดลอง
งานวิจัยนี้

และสุดท้ายนี้ขอขอบคุณ คุณรุจิรา ดารา คุณสุรีย์ มากบุญประสิทธิ์ คุณนิตยา
ธนบุรีรัมย์พงศ์ คุณจันทร์ธิดา ถาวรพุทธรักษ์ คุณทิวา มั่งน้อย และ คุณเสาวนีย์ เติประสี
ที่ได้ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

อิทธิศักดิ์ อินทรประสิทธิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่	
1. บทนำ	1
ปัญหา	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	115
สมมุติฐานของการวิจัย	115
ขอบเขตของการวิจัย	116
จำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย	117
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	118
2. วิธีดำเนินการวิจัย	119
กลุ่มตัวอย่าง	119
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	119
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	123

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	124
วิธีดำเนินการและขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล	130
การวิเคราะห์ข้อมูล	134
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	137
4. อภิปรายผลการวิจัย	149
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	159
เอกสารอ้างอิง	163
ภาคผนวก	173
ภาคผนวก ก.	174
ภาคผนวก ข.	176
ภาคผนวก ค.	177
ภาคผนวก ง.	178
ประวัติผู้วิจัย	182

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1. แสดงกลุ่มวิชาพื้นฐานของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของคณะบริหารธุรกิจ	4
2. แสดงหมวดวิชาอาชีพแกนของคณะบริหารธุรกิจ	5
3. แสดงวิชาชีพเอกของภาควิชาการเงิน	6
4. แสดงวิชาชีพเอกของภาควิชาการบริหารงานบุคคล	6
5. แสดงวิชาชีพเอกของภาควิชาการตลาด	7
6. แสดงวิชาชีพเอกของภาควิชาการจัดการทั่วไป	7
7. แสดงวิชาชีพเอกของภาควิชาการธุรกิจระหว่างประเทศ	8
8. แสดงวิชาชีพเอกของภาควิชาการบริหารอุตสาหกรรม	9
9. แสดงการทดลองการสื่อสารที่มีผลต่อการร่วมมือและการแข่งขัน	31
10. แสดงผลของคะแนนที่ได้จากการเล่นเกม 2 คน	34
11. แสดงการทดลองการสื่อสารโดยคำสั่งที่ใช้ในการเล่น ที่มีผลต่อการร่วมมือและการแข่งขัน	71
12. แสดงการให้คะแนนของ Decomposed Prisoner's Dilemma Games	82
13. แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง	120
14. แสดงการแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง	123
15. แสดงคะแนนที่ผู้เล่นเกมแต่ละคนจะได้รับในการเล่นแต่ละรอบ	128
16. แสดงคะแนนที่ผู้เล่นเกมแต่ละคนจะได้รับในการเล่นแต่ละรอบ	133
17. แสดงการวิเคราะห์ข้อมูล	135
18. แสดงคำขวัญนิยมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรม การร่วมมือ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวนตาม เงื่อนไขการเล่น	139

19. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัธยิมเลขคณิตของ
พฤติกรรมกรรรมการร่วมมือ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับค่ามัธยิมเลขคณิต
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 โดยวิธีสถิติที่ (t-test)..... 142
20. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัธยิมเลขคณิตของ
พฤติกรรมกรรรมการร่วมมือ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับค่ามัธยิมเลขคณิต
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในเงื่อนไขการร่วมมือ โดยวิธีสถิติที่ (t-test) 143
21. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัธยิมเลขคณิตของ
พฤติกรรมกรรรมการร่วมมือ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับค่ามัธยิมเลขคณิต
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในเงื่อนไขการแข่งขัน โดยวิธีสถิติที่ (t-test) 144
22. แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัธยิมเลขคณิตของ
พฤติกรรมกรรรมการร่วมมือ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับค่ามัธยิมเลขคณิต
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในเงื่อนไขแบบตาต่อตาฟันต่อฟัน โดยวิธี
สถิติที่ (t-test)..... 145
23. แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1
เปรียบเทียบระหว่างเงื่อนไขการเล่นแบบร่วมมือ, แบบแข่งขัน
และแบบตาต่อตาฟันต่อฟัน..... 146
24. แสดงการศึกษาเปรียบเทียบภายหลัง (Post-hoc Comparison)
ด้วยวิธีการของ Tukey เพื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรม
การร่วมมือ ในเงื่อนไขการเล่นแบบร่วมมือ, แบบแข่งขัน และ
แบบตาต่อตาฟันต่อฟัน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 147
25. แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ของพฤติกรรม
การร่วมมือ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เปรียบเทียบระหว่างเงื่อนไข
การเล่นแบบร่วมมือ, แบบแข่งขัน และแบบตาต่อตาฟันต่อฟัน..... 148

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

1. แสดงผลได้-เสียของกิจกรรมในวันหยุดของสามี-ภรรยา.....	18
2. แสดงตารางผลได้-เสียของผลที่เกิดขึ้นที่เป็นไปได้.....	24
3. แสดงผลได้-เสียของเกม 2 คน.....	32
4. แสดงผลได้-เสียของเกม 2 คน.....	40
5. แสดงเกมกรรไกร-กระดาศ-หิน.....	42
6. แสดง Leader Game.....	44
7. แสดง Battle of Sexes Game	45
8. แสดง Chicken Game.....	46
9. แสดงโครงสร้างเกมการต่อสู้ของรชเวียดกับอเมริกัน.....	49
10. แสดงเกมทางเลือกของนักโทษ.....	54
11. แสดงPrisoner's Dilemma Games.....	55
12. แสดง PDG แบบตารางผลได้-เสีย (Matrix).....	61
13. แสดงการเปรียบเทียบเกมแบบ 2 X 2.....	78
14. แสดง Leader Game.....	79
15. แสดง Battle of The Sexes Games.....	79
16. แสดง Chicken Games.....	80
17. แสดง Prisoner's Dilemma Games แบบ Matrix.....	80
18. แสดง PDG แบบ Non-Matrix	81
19. แสดง Decomposed Prisoner's Dilemma Games.....	81
20. แสดง ตารางผลได้-เสียแบบ 2 X 2.....	86

สารบัญแผนภาพ (ต่อ)

	หน้า
21. แสดงตารางผลได้เสีย.....	89
22. แสดง PDG แบบธรรมดาและ PDG แบบที่แยกออกเป็นส่วนๆ	91
23. แสดงความสัมพันธ์ของความพอใจและการอนุมานสาเหตุ.....	101
24. แสดง PDG แบบ Non-Matrix	105
25. แสดงตารางเกมทางเลือกของนักโทษแบบ Non-Matrix	125
26. แสดงกระดานการทดลอง.....	126
27. แสดงตารางเกมทางเลือกของนักโทษแบบ Non-Matrix	127
28. แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต ของพฤติกรรมความร่วมมือ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในรูปแบบกราฟ.....	141